

Datum: 12. december 2020

SPOROČILO ZA JAVNOST

TZS PONOVRNO POZIVA K TAKOJŠNJEMU ODPRTJU PRODAJALN

V zadnjih tednih postaja jasno, da so ukrepi pristojnih za zajezitev epidemije COVID-19 neučinkoviti. Epidemiološka situacija se kljub zaostrovanju ukrepov ni izboljšala, pričakovanih rezultatov ni. Po izračunih Trgovinske zbornice Slovenije (TZS) je v trgovinski dejavnosti v letošnjem letu izpad prihodkov znašal več kot dve milijardi evrov, na Zavodu RS za zaposlovanje pa je letos že 10 tisoč novo prijavljenih brezposelnih oseb iz trgovinske dejavnosti. Trgovina v Sloveniji je obenem tudi najdlje zaprta dejavnost v regiji, saj je (bila) v tem letu zaprta že 120 dni. V sosednjih državah imajo trgovci tudi v trenutnih razmerah bistveno boljše pogoje za poslovanje. Postaja torej jasno, da je trgovinska panoga talec neustreznega ukrepanja. Če se bo nadaljevala tako restriktivna omejitev izvajanja dejavnosti, tudi v trgovini grozi pojav t.i. sive ekonomije in garažnih prodaj, ki smo jih že poznali v preteklosti in kjer ne bo omogočen ustrezen nadzor. Pristojne TZS ponovno poziva, da začnejo sprejemati ciljane in učinkovite ukrepe, v trgovini pa sprostijo neutemeljene omejitve, ki so neproduktivne, hkrati pa ne prispevajo k zajezitvi okužb. Na sestanku pri predsedniku Vlade RS dne 4. 12. 2020 je bila dana pobuda za hitrejše in postopno odpiranje trgovin.

TZS ponovno poudarja, da je delež okužb v trgovini zelo majhen, po podatkih ankete TZS znaša 1,42 % v obdobju od 25. 11. do 8. 12. 2020, kar je primerljivo tudi s podatki NIJZ. TZS zato pristojne ponovno poziva, naj namesto zdajšnjih neučinkovitih sprejmejo ciljane in učinkovite ukrepe, ki bodo usmerjeni v zajezitev okužb pri poglavitnih virih in žariščih, s sprostitvijo omejitev poslovanja za trgovsko dejavnost pa omogočijo ohranitev delovnih mest in vsaj delno zajezitev izpada prihodka, ki nastaja zaradi dolgotrajnih omejitev.

V tem letu je pretežen del trgovinske dejavnosti zaprt že 120 dni. To povzroča ogromno in nepopravljivo gospodarsko škodo, ki se kaže ne samo v padcu prihodkov, temveč tudi v več kot 10 tisoč brezposelnih iz trgovinske dejavnosti, ki so samo letos na novo prijavljeni na Zavodu RS za zaposlovanje. Poleg tega se posledice kažejo in se še bodo v drugih

negativnih učinkih, ki bodo prizadeli tudi državni proračun (manj pobranih davkov, višje zadolževanje na račun pomoči podjetjem, ki so na robu zloma, ipd.).

Za primerjavo TZS navaja primere iz vseh štirih sosednjih držav (Italija, Avstrija, Madžarska, Hrvaška), kjer so v nasprotju s Slovenijo odprte tako trgovine s tehničnim blagom kot trgovine z oblačili in obutvijo. Ukrepi v trgovinah so občutno manj restriktivni kot v Sloveniji. Izpostavljamo še primer Nemčije, kjer so prav tako odprte trgovine s tehničnim blagom in z oblačili ter obutvijo. Nemčija je sprejela še en po mnenju TZS zelo utemeljen in smiseln ukrep: trgovine so zaradi izogibanja gneči in s tem zmanjševanja verjetnosti okužb odprte tudi ob nedeljah.

TZS Vlado RS poziva, da namesto neučinkovitih ukrepov, ki hromijo gospodarstvo, poleg tega pa so tudi nesorazmerni, sprejme ciljne in učinkovite ukrepe, ki bodo usmerjeni v zaježitev dejanskih žarišč epidemije. Trgovinska dejavnost (prodajalne, trgovski centri ...) ne predstavlja žarišč in virov okužb, kar kažejo tudi vsi dostopni podatki, **opozarja predsednica TZS mag. Mariča Lah**. Vlada RS naj za trgovce zato sprosti ukrepe ter jim s tem omogoči ponovno poslovanje, da se bodo ohranila prepotrebna delovna mesta, potrošnikom pa omogočil normalen dostop do življenjskih potrebščin.

IZJAVE TRGOVCEV

Simona Kozjek, predsednica uprave Nama Ljubljana

»Naše trgovine so v letošnjem letu zaprte že več kot 100 dni, kar nam povzroča ogromno gospodarsko škodo. Zaprtje se je zgodilo ravno v mesecih, ki so za trgovinsko tekstilno panogo najpomembnejši – tako v spomladanskem, še zlasti pa v jesenskem delu. V trgovinah nam ostajajo zaloge blaga, ki po zaključku sezone izgubijo večino svoje vrednosti, zato njihove prodaje ne moremo enostavno prenesti v kasnejše obdobje, pač pa za podjetje predstavljajo takojšnjo izgubo. Razumemo trud vlade in zdravstvene stroke glede omejevanja stikov in posledično širjenja okužb, vendar pa želimo poudariti, kar kažejo tudi že večkrat predstavljeni podatki, da trgovine ob upoštevanju vseh sprejetih ukrepov nedvomno niso predmet okužbe. V naši družbi smo poleg predpisanih ukrepov že spomladi sprejeli še dodatne preventivne ukrepe, saj je naš cilj zagotavljati tako varnost kupcev kot zaposlenih. To nam potrjuje tudi delež naših okuženih sodelavcev, ki je bil tako v spomladanskem kot v jesenskem valu nižji od 2%. Apeliramo na vlado, da trgovine čim prej odpre in tako vsaj delno zmanjša gospodarsko škodo, ki je z vsakim dnem večja, poleg tega pa zagotovi kritje doslej izgubljenih prihodkov, saj pomoč, ki je predvidena z dosedanjimi protikoronskimi paketi, absolutno ni primerna.«

Aleš Černe, direktor podjetja Hervis

V našem podjetju smo mnenja, da je potrebno trgovine nujno odpreti. Nalogo oskrbe prebivalstva imamo vsi trgovci, ne samo živilska trgovina. Trgovine so zaprte že od konca oktobra, v zimskem času pa ljudje potrebujejo zimsko obutev in oblačila. Spletna prodaja je v tem času v povečanem obsegu, vendar je treba opozoriti, da so nastala velika ozka grla pri distribuciji blaga do končnega kupca; sistem logistike je pred kolapsom. Poudariti je tudi

potrebno, da niti v prvem valu epidemije, niti sedaj, trgovina ni bila vir okužb. Menim, da smo z ukrepi situacijo skozi celotno obdobje pandemije ustrezno obvladovali. Nenazadnje pa je treba izpostaviti tudi ekonomski vidik, saj podaljševanje obstoječih ukrepov pomeni zaprtje posameznih trgovin ali celotnih trgovskih sistemov ter posledično veliko odpuščanje zaposlenih, temu pa bi se vsi radi izognili.

Emil Koprivc, direktor podjetja Lesnina

Trgovine s pohištvom je potrebno takoj odpreti, saj zaradi relativno velikih površin in majhnega obiska predstavljajo minimalno tveganje za okužbe. S prepovedjo poslovanja, ki traja že enajsti teden v tem letu, se podjetjem in njihovim zaposlenim povzroča ogromna, nepotrebna gospodarska škoda.

Toni Pugelj, direktor SES-ovih nakupovalnih središč

»V vseh SESovih nakupovalnih središčih v Sloveniji (ALEJA Šiška, Citypark Ljubljana, Center Interspar Vič, Citycenter Celje in Europark Maribor) imamo že od začetka pandemije vpeljane visoke higienske standarde in protokol preprečevanja okužb. Kot je doslej pokazal čas, nakupovalna središča nikjer v Evropi niso žarišča okužb. Pozitivne izkušnje z odpiranjem trgovske dejavnosti ima denimo sosednja Avstrija, kjer so previdnostni ukrepi manj strogi kot pri nas. V tem smislu so nadaljnje omejitve v trgovini popolnoma nerazumljive. Zadnji »lock-down«, v katerem so nenujne trgovine zaprte že 6 tednov (da spomladanskega dela sploh ne omenjam) bo povzročil nenadomestljivo gospodarsko škodo - ocenjujem izpad prometa v višini več kot 2 mrd. EUR, neposredno so ogrožena delovna mesta, marsikateri trgovec bo s podaljšanjem omejitev propadel, nenazadnje slabi kupna moč v državi. Zaradi vsega omenjenega podpiramo pobudo ministra za gospodarstvo g. Počivalška, da je potrebno spremeniti strategijo sproščanja protikoronskih vladnih ukrepov. Verjamem, da lahko skladno s strogimi varnostnimi kriteriji zdravstvene stroke, še naprej dosledno upoštevamo vsa pravila – tako trgovci kot naši obiskovalci (skrbno nadzorujemo število obiskovalcev v nakupovalnem središču, da ne prihaja do nenadzorovane gneče in strogo izvajamo vse previdnostne ukrepe).«

Andrej Ažbe, direktor družbe Intersport ISI, d.o.o.

»V več kot 20-letih obstoja smo večino naših naporov in sredstev vlagali v razvoj maloprodajne mreže in s tem povezanih storitev. Ne glede na to, da smo mrežo fizičnih prodajalnih uspešno nadgradili s spletno trgovino, pa je za naše normalno poslovanje obratovanje fizičnih enot še vedno ključnega pomena. Zaradi zaprtja smo v prvem valu s pomočjo vseh zastavljenih internih ukrepov ter pridobljenega dodatnega financiranja banke in razumevanja dobaviteljev uspeli preživeti brez odpuščanja zaposlenih. S ponovnim zaprtjem so vsi napor vodstva družbe usmerjeni v ohranjanje nujnega likvidnostnega položaja družbe in zaščiti delovnih mest zaposlenih, pri čemer aktualni ukrepi niso zadovoljivi in ne omogočajo več izhoda brez posledic. Trenutne razmere bodo v veliki meri določale ne le letošnje rezultate, temveč tudi načrte družbe za prihodnost, zato si želimo in podpiramo iniciativo, da se v duhu sodelovanja vseh ključnih deležnikov poišče rešitev, ki bo omogočila takojšnje odprtje in varno obratovanje trgovin.«

Samo Kupljen, direktor družbe Bauhaus Slovenija

»V prvem lockdownu smo stvari imeli pod kontrolo, državi smo vrnili vsa pridobljena sredstva, ki smo jih prejeli s čakanjem na delo zaposlenih. Bili smo »na nuli« in bili smo zadovoljni, glede na situacijo. Drugo zaprtje nam je rezultat celega leta pokvarilo. Ker so trgovine zaprte, se srečujemo s tem, da ne moremo prodati produktov iz sezonskega programa, kar pomeni, da bomo primorani produkte zavreči, kar je velik problem. Res je,

da je spletna prodaja poskočila, vendar to ne pomeni, da lahko samo spletna prodaja nadomesti prihodke fizičnih trgovin. Ljudje nas kličejo in si želijo odprtih trgovin. Naše stranke so na prvem mestu, zato si tudi mi želimo, da jim bomo lahko čimprej ponudili tisto, kar potrebujejo v fizičnih trgovinah. Kar si želi stranka, si želimo tudi mi.«

Boris Tušar, direktor podjetja Manufaktura

»Podjetje Manufaktura d.d. je s 60 zaposlenimi in 14 trgovinami zašlo v likvidnostne težave zaradi izvajanja epidemioloških ukrepov, kateri nam preprečujejo naše delo. Posledice bomo čutili še naslednja tri leta tako zaradi neprodanih zalog sezonskega blaga kot zaradi poslovne izgube, katera bo nastala iz tega naslova. Težko je razumeti, da so nas po 58 letih poslovanja v težave spravili nerazumljivi ukrepi, ki nam preprečujejo delati, ustvarjati promet, da lahko zaposlenim zagotovimo plače, dobaviteljem plačila, državi plačamo davke in prispevke. Razočaranje in jeza sta še toliko večja, saj smo dosledno upoštevali vse priporočene ukrepe, od razkuževanja, zračenja, karantene blaga in omejitve števila strank. Prepričani smo, da sami z upoštevanjem ukrepov nikakor ne povzročamo okužbe z virusom, še manj pa širjenja le tega, zato je za nas prepoved dela zelo krivična. Podjetje in zaposleni smo postali tako rekoč talci ukrepov te vlade.«

Blaž Pesjak, generalni direktor Merkurja

»V naših trgovskih centrih Merkurja po Sloveniji imamo vse pogoje tako za varno in zdravo delo naših zaposlenih v trgovini, kakor tudi za varno nakupovanje. To so veliki centri z gradbeno tehničnim materialom, izdelki za urejanje doma in vrta z veliko kvadrature, kjer se lahko v vsakem trenutku vzdržuje varnostna razdalja, prostori so visoki, prostorni, zračni... Tako po podatkih NIJZ kot tudi po naših internih podatkih tovrstne trgovine niso tvegani prostori za prenose okužbe, to so nenazadnje tudi pokazale številne raziskave. Ker v Merkurju prodajamo izdelke in asortiman, ki si ga ljudje v tem trenutku najbolj želijo in ga najbolj potrebujejo za urejanje in prenove doma, pa tudi za družinsko pripravo na prihajajoče praznike, je prav, da se jim tovrstne nakupe tudi omogoči. Naš segment trgovcev je že dokazal, da znamo poskrbeti za varne nakupovalne razmere, zagotavljamo dovolj kvadrature, znamo omejevati in nadzorovati varne vstope, striktno razkuževati. Prepričani smo, da naša dejavnost sodi med tiste, kjer se da omiliti ukrepe, ne da bi povečali nevarnost okužb, hkrati pa ljudem vračamo občutek normalnosti in optimizma, saj brez tega še tako strogi ali dodatni ali podaljšani ukrepi pri ljudeh ne bodo več delovali. In nenazadnje se po več tednih zaprtja že izkazuje, da tudi t.i. »nenujne« trgovine oskrbujemo prebivalce tudi za vsakodnevne potrebe in življenje. Naj k temu dodam, da je v večjem delu Evrope trgovinam našega tipa (gradbeno tehnične trgovine) dodeljen status »nujnih trgovin«, ki so v času »lockdown-ov« ostale odprte v celoti ali s prilagoditvami (med drugim tudi v Nemčiji), saj je bilo prepoznano, da oskrbujejo ljudi z nujnimi pripomočki za dom. Pričakujemo, da bo status »nujne trgovine« podeljen tudi pri nas za segment trgovin za dom in vrt, še posebej glede na visok % lastniških domovanj v Sloveniji, saj to pomeni, da mora večina prebivalcev v Sloveniji sama skrbeti za vzdrževanje lastnega doma.«

Uroš Mesojedec, direktor, Big Bang

»Velike in varne trgovine Big Bang so že skoraj tri mesece zaprte, kar ima nepopravljiv vpliv na poslovanje podjetja in posledično širšega družbenega okolja. Skrb za zdravje kupcev in naših zaposlenih je za nas vedno prva prioriteta, a po drugi strani smo v situaciji, ko so velike in varne tehnične trgovine zaprte, nekatere dejavnosti, ki svoje delo opravljajo v manjših in bolj rizičnih delovnih okoljih pa odprte. Veliko truda smo skupaj z zaposlenimi in kupci vložili v preventivno ukrepanje za omejitev širjenja okužb, vse ukrepe smo dosledno spoštovali, kar so potrdili tudi številni pregledi in nenazadnje dejstvo, da v

trgovinah nismo zaznali okužb. To potrjuje tudi stroka in primeri prakse v drugih EU državah, kjer so tehnične trgovine odprte.

Skupaj moramo poskrbeti, da bodo negativne socialne in gospodarske posledice za nas in tudi prihodnje generacije čim bolj zmerne. Zato apeliramo na odgovorne, da ponovno preučijo stanje v trgovinah in nam takoj dovolijo ponovno odprtje naših varnih trgovin.«

Helena Draškovič, direktorica, Magistrat International

»Predlagamo, da se trgovine takoj odprejo iz treh razlogov. Prvič, trgovine ne predstavljajo vira okužb. Drugič, ljudje oblačila in obutev potrebujejo, saj je od takrat, ko so se trgovine zaprle, minilo toliko časa, da je zdaj zima in nižje temperature. Tretjič, iz gospodarskih razlogov, saj smo letos zaprti že 16 tednov, in to v polni sezoni, kar je za veliko trgovcev izredno velik finančni problem, soočamo se z vprašanjem, kaj bomo naredili z zalogami. Nenazadnje se mi zdi tudi pomemben čustveni faktor - ljudje si želimo kupiti nekaj lepega, se obdariti, v teh časih pa je lahko oblačilo zelo lepo darilo.«

TRGOVINSKA ZBORNICA SLOVENIJE